

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Sžfk/22/2020
Identifikačné číslo spisu: 4019200322
Dátum vydania rozhodnutia: 25.01.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:4019200322.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný v právnej veci sťažovateľa (pôvodne žalobcu): Phone trader s. r. o., Hlavná 22, Štúrovo, IČO: 50 045 822, právne zastúpený: JUDr. Štefan Mesároš, advokát, Štefánikova 84, Nitra, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, Lazovná 63, Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného žalovaného č. 100984664/2019 zo dňa 26. apríla 2019, v konaní o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 11S/50/2019-64 zo dňa 26. septembra 2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 11S/50/2019-64 zo dňa 26. septembra 2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Napadnutým uznesením Krajský súd v Nitre podľa § 98 ods. 1 písm. f) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok („SSP“) odmietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti a zrušenia rozhodnutia žalovaného. Napadnutým rozhodnutím žalovaný potvrdil rozhodnutie Daňového úradu Nitra č. 101438060/2018 zo dňa 25.07.2018.

2. Žaloba žalobcu zo dňa 27.06.2019, doručená dňa 27.06.2019 bola podpísaná zaručeným elektronickým podpisom advokáta JUDr. Štefana Mesároša. Spoločne so žalobou boli súdu doručené dve plnomocenstvá, a to konkrétne plnomocenstvo zo dňa 21.06.2018, ktorým žalobca ako splnomocniteľ splnomocnila Ing. A. M., k plnému zastupovaniu spoločnosti, okrem iného i „vo veciach súdnych sporov a všeobecného právneho zastupovania vo všetkých veciach, vrátane dať splnomocnenie advokátom a ďalším osobám na právne zastupovanie spoločnosti vo všetkých veciach, vrátane na postúpenie tohto splnomocnenia ďalším spolupracujúcim osobám, a na preberanie a podávanie písomností v mene splnomocniteľa, ...“ a plnomocenstvo zo dňa 28.05.2019, ktorým vyššie menovaný Ing. A. M. ako splnomocnenec žalobcu na základe splnomocnenia zo dňa 21.06.2018 splnomocnil advokáta JUDr. Štefana Mesároša na „moje zastupovanie vo veci podania žaloby na preskúmanie rozhodnutia Daňového úradu Nitra č. 101438060/2018 zo dňa 25.07.2018 v spojení s rozhodnutím Finančného riaditeľstva SR Banská Bystrica č. 100984664/2019 zo dňa 26.04.2019“.

3. Krajský súd pre splnenie procesných podmienok konania považoval za potrebné, aby súčasťou spisu bolo také plnomocenstvo, ktorým označený žalobca, priamo udelí splnomocnenie pre zvoleného advokáta. V tejto súvislosti uznesením č. k. 11S/50/2019-29 zo dňa 15.07.2019 vyzval žalobcu na predloženie plnomocenstva, ktorým priamo splnomocnil zvoleného advokáta a to pod následkom odmietnutia žaloby. Dňa 31.07.2019 bolo súdu elektronicky doručené plnomocenstvo zo dňa 12.07.2019, ktorým priamo žalobca splnomocnil zvoleného advokáta. Krajský súd posudzoval otázku, či sú splnené podmienky, za ktorých môže vo veci konať, pričom dospel k záveru, že žalobu je potrebné odmietnuť podľa § 98 ods. 1 písm. f) SSP z dôvodu, že žalobca nebol pri jej podaní zastúpený podľa § 49 ods. 1 alebo § 50 SSP.

4. Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že z ustanovenia § 49 ods. 1 SSP vyplýva povinnosť žalobcu byť v konaní zastúpený advokátom, pričom táto sa vzťahuje už aj na spísanie žaloby. Uviedol, že dôvodom, pre ktorý má byť žaloba podaná (spísaná) už priamo advokátom, resp. práva znalou osobou je, že v správnom súdnictve je značne obmedzená možnosť zmeny žaloby po uplynutí lehoty na jej podanie, a preto je pre rozhodovanie správneho súdu určujúci práve obsah žaloby (rozsah a dôvody), pričom samotné zastupovanie na pojednávaní je v podstate sekundárne. Krajský súd konštatoval, že povinné právne zastúpenie je procesnou podmienkou konania v správnom súdnictve, súd ju skúma ex offio a vo všetkých štádiách konania. V nadväznosti na uvedené konštatoval, že podanie, urobené osobou, ktorá sa označila ako zástupca účastníka bez preukázania jej oprávnenia na zastupovanie, treba považovať za nedostatok podmienky konania na strane účastníka (nedostatok splnomocnenia), ktorý je možné odstrániť. Krajský súd považoval za právne významné pre posúdenie, či ide o takýto nedostatok podmienky konania, nie len to, kto podanie urobil, ale predovšetkým to, či táto osoba procesný úkon urobila za iného (účastníka konania) ako jeho zástupca.

5. Krajský súd vychádzajúc zo skutkových okolností popísaných v bodoch 2 a 3 konštatoval, že plnomocenstvo zo dňa 28.05.2019 udelené Ing. A. M. pre advokáta JUDr. Mesároša jednoznačne neoprávňovalo advokáta na podanie predmetnej žaloby v mene žalobcu, čo bolo podľa krajského súdu zrejmé už z textu splnomocnenia, kedy Ing. M. splnomocnil advokáta na „moje zastupovanie vo veci podania žaloby“, teda nie na zastupovanie žalobcu, pričom Ing. M. nebol účastníkom predmetného daňového konania ani štatutárnym zástupcom žalobcu a preto nemohol ani udeliť plnomocenstvo na podanie žaloby, pričom k tomuto ho podľa krajského súdu neoprávňovalo ani splnomocnenie zo dňa 21.06.2018 na zastupovanie, ktoré mu udelil žalobca. Krajský súd uviedol, že žalobca mal povinnosť byť zastúpený advokátom už od okamihu spisovania žaloby, čo v preskúmvanej veci splnené nebolo. Súčasne krajský súd konštatoval, že uvedený nedostatok procesnej podmienky konania by bolo možné považovať za odstránený v prípade, ak by žalobu podal sám žalobca a následne by si z vlastnej iniciatívy alebo v súdom určenej lehote zvolil na zastupovanie advokáta a túto skutočnosť by preukázal správne súdu písomným splnomocnením. Podľa krajského súdu tak nemožno akceptovať dodatočné zvolenie advokáta, ktoré ako vyplýva zo samotného plnomocenstva zo dňa 12.07.2019, bolo realizované po podaní žaloby a preto krajský súd dospel k záveru, že procesná podmienka povinného právneho zastúpenia už pri spisovaní a podaní žaloby nebola splnená, čo bolo dôvodom na odmietnutie žaloby podľa § 98 ods. 1 písm. f) SSP.

6. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ, zastúpený advokátom včas kasačnú sťažnosť a navrhol, aby kasačný súd napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Kasačnú sťažnosť odôvodňoval § 440 ods. 1 písm. f) a g) SSP. Poukázal na aplikáciu priameho zastúpenia podľa § 23 a nasl. Zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, v zmysle ktorého udelil sťažovateľ Ing. M. plnú moc na vykonávanie právnych úkonov, o.i. na zastupovanie v súdnych sporoch a možnosť dať sa zastúpiť substitučným splnomocnencom. Namietal, že právne úkony Ing. M. tak mali priamy dosah na právne postavenie splnomocniteľa - sťažovateľa. V tejto súvislosti sťažovateľa namieta, že krajský súd teda nesprávne vyhodnotil otázku právnych účinkov plnomocenstva udeleného Ing. M. JUDr. Mesárošovi, keďže podľa sťažovateľa toto plnomocenstvo vyjadrovalo zrozumiteľným a bezpochybným spôsobom, že Ing. M. konal ako splnomocnenec sťažovateľa. Sťažovateľ uviedol, že slovné spojenie „na moje zastupovanie“ je potrebné vnímať v zmysle logického výkladu syntaxu, z ktorého explicitne

vyplýva, že Ing. M. Konajúc ako splnomocnenec sťažovateľa splnomocnil JUDr. Mesároša na zastupovanie v právnej veci podania žaloby. Neakceptovaním plnomocenstiev podľa sťažovateľa krajský súd konal v rozpore s právnou úpravou. Sťažovateľ ďalej uviedol, že plnomocenstvom zo dňa 12.07.2019, ktorým priamo splnomocnil zvoleného advokáta reagoval na výzvu krajského súdu, pričom týmto osvedčil vôľu byť zastúpený JUDr. Mesárošom v právnej veci žaloby a to bez ohľadu na skutočnosť, že plnomocenstvo bolo datované až po podaní žaloby. Poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sž/a/5/2008 a namietal, že postup krajského súdu považuje za formalistický a poukázal na to, že krajský súd v konaní uskutočňoval právne úkony vo vzťahu k sťažovateľovi prostredníctvom JUDr. Mesároša, čiže ho považoval za právneho zástupcu.

7. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že ju považuje za nedôvodnú a navrhol, aby ju kasačný súd zamietol.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnuté uznesenie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach dôvodov podanej kasačnej sťažnosti v zmysle § 440 SSP, kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) a podľa § 462 ods. 1 zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

9. Podľa § 49 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok, žalobca musí byť v konaní pred správnym súdom zastúpený advokátom; to neplatí, ak má žalobca, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na správnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Povinnosť zastúpenia sa vzťahuje aj na spísanie žaloby. Splnomocnenie udelené advokátovi nemožno obmedziť.

10. Podľa § 98 ods. 1 písm. f) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok, správny súd uznesením odmietne žalobu, ak žalobca nebol pri jej podaní zastúpený podľa § 49 ods. 1 <. alebo § 50 <..

11. Preskúmaním veci kasačný súd zistil, že kľúčovým pre prejednávanú vec je posúdenie otázky existencie vady povinného právneho zastúpenia, v prípade, že dátum na plnomocenstve nasleduje až po podaní žaloby.

12. Kasačný súd zovšeobecňujúc závery vyplývajúce z jeho predchádzajúcej judikatúry (napr. uznesenia Najvyššieho súdu SR vo veciach sp. zn. 5Sžfk/27/2018, sp. zn. 3Sžfk/31/2017, sp. zn. 7Sžsk/107/2018) konštatuje, že nedostatok právneho zastúpenia v zmysle § 49 ods. 1 SSP je v zásade odstrániteľnou prekážkou, s čím súvisí povinnosť príslušného správneho súdu, aby vyzval dotknutý subjekt na jej odstránenie. Z uvedeného potom vyplýva, že odstrániť vadu plnomocenstva je možné až po začatí konania, na základe výzvy správneho súdu. Vyhodnotenie vady plnomocenstva ako neodstrániteľnej senát najvyššieho súdu odmietol s tým, že išlo by o rozpor s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (angl. ECHR).

13. Ak si žalobca v stanovenej lehote zvolí na zastupovanie advokáta a preukáže správne súdu túto skutočnosť písomným splnomocnením, považuje sa nedostatok procesnej podmienky za odstránený. Procesné úkony, ktoré žalobca uskutočnil počas trvania nedostatku povinného zastúpenia, majú riadne právne účinky a považujú sa za úkony v zastúpení. Príslušný správny súd na tieto úkony prihliada, ako keby boli urobené v mene žalobcu ním zvoleným advokátom. (Baricová, J., Fečík, M., Števec, M., Filová, A. a kol. Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava: C. H. Beck, 2018, s. 338).

14. Hoci je už samotné spísanie žaloby advokátom obligatórnou procesnou podmienkou, aj v prípade ak nie je žaloba spísaná advokátom, resp. žalobca nie je zastúpený advokátom v správnom súdnom konaní, na ktoré sa vzťahuje povinné právne zastúpenie, musí ísť v zásade o odstrániteľný nedostatok procesnej podmienky. Vychádzajúc z ústavnokonformného výkladu, najmä s poukazom na čl. 46 ods. 2 a čl. 47 ods. 2 Ústavy SR kasačný súd pripomína, že je žiaduce, aby sa príslušný správny súd, v rámci postupu pri odstraňovaní nedostatku tejto procesnej podmienky vyhol prílišnému formalizmu, za účelom zabezpečenia toho, aby žalobcovi nebol odňatý prístup k súdu.

15. Kasačný súd má zo spisu za preukázané, že krajský súd neakceptoval plnomocenstvo udelené zo strany sťažovateľa zvolenému advokátovi z dôvodu, že jeho dátum (12.07.2019) nasledoval až po podaní žaloby (28.06.2019). Uvedený záver založený najmä na formálnom označení dátumu jednak logicky nekorešponduje vyššie uvedenému v tom, že aj v prípade ak nie je žaloba spísaná advokátom musí ísť v zásade o odstrániteľný nedostatok procesnej podmienky a javí sa aj ako prílišný formalizmus.

16. Kasačný súd poukazuje na skutočnosť, že na samotnej žalobe je ako právny zástupca uvedený zvolený advokát, tak ako vyplýva aj z obsahu plnomocenstva zo dňa 12.07.2019, predloženého na výzvu súdu, pričom samotná žaloba z hľadiska jej formálnych, ako aj obsahových náležitostí nevzbudzuje pochybnosti o tom, že bola spísaná advokátom, resp. osobou s právnickým vzdelaním. Tvrdenie sťažovateľa vo vzťahu k jeho vôli ohľadom jeho právneho zastúpenia zvoleným advokátom už pri spísaní žaloby, z materiálneho hľadiska vo výsledku podporujú aj plnomocenstvá (udelené sťažovateľom pánovi Ing. M. a udelené Ing. M. zvolenému advokátovi), ktoré boli pripojené k žalobe. Tieto plnomocenstvá totiž vo výsledku mali preukazovať právne zastúpenie sťažovateľa zvoleným zástupcom, čo neskôr potvrdil aj obsah zaslaného plnomocenstva zo dňa 12.07.2019. Kasačný súd vníma záver krajského súdu ako príliš formalistický, pretože krajský súd sa nezameral na materiálne posúdenie plnomocenstiev a to aj v ich vzájomnej súvislosti, ale za smerodajné považoval označenie dátumu na plnomocenstve t.j. 12.07.2019. Formálne označenie dátumu však podľa kasačného súdu nemožno považovať za smerodajné, keďže napokon ani reálne nemusí odzrkadľovať skutočnosť, jednak z dôvodu, že môže ísť k chybe v písaní.

17. S ohľadom na vyššie uvedené kasačný súd považuje kasačnú sťažnosť za dôvodnú a v zmysle § 462 ods. 1 zrušuje napadnuté uznesenie krajského súdu a vec mu vracia na ďalšie konanie, v ktorom sa krajský súd bude meritórne zaoberať žalobou.

18. O trovách kasačného konania rozhodne krajský súd podľa § 467 ods. 3 SSP v spojení s § 167 SSP.

19. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.